

30. výročí zahájení mírové mise UNPROFOR

Vážené válečné veteránky, vážení váleční veteráni, je mi velkou ctí, že se k vám mohu obrátit prostřednictvím speciálního vydání časopisu Válečný veterán, na jehož stránkách vás o své činnosti pravidelně informuje projekt Péče ČsOL o válečné veterány, který ČsOL realizuje díky podpoře ze strany Ministerstva obrany ČR.

Toto vydání Válečného veterána je však jiné, protože je věnováno významnému výročí naší armády. Tím účast našich vojáků v misi UNPROFOR bezesporu je. Jsem hrdý na to, že Československá obec legionářská a její členové tolik let podporují a realizují setkání válečných veteránů – modrých baretů – v Českém Krumlově. Letošní setkání je díky jubileu o to výjimečnější a všem veteránům této mise k němu srdečně blahopřeji.

Občanská válka, do které přerostl rozpad Socialistické federativní republiky Jugoslávie počátkem 90. let minulého století, vedla Radu bezpečnosti OSN k ustavení mise UNPROFOR (United Nations Protection Force) s cílem nastolit mír mezi nepřátelými stranami. Česká a Slovenská federativní republika se do řešení konfliktu aktivně zapojila a na jaře 1992 vyslala vojenský kontingent o síle praporu.

Je tomu již třicet let od chvíle, kdy naši vojáci zaujali prostor odpovědnosti v oblasti Plitvických jezer. V mírových a pozorovatelských misích OSN, NATO,

EU, OBSE a ZEU bylo v bývalé Jugoslávii nasazeno několik tisíc českých vojáků. I přes slabý mandát mise UNPROFOR se našim vojákům podařilo splnit všechny úkoly operačního nasazení se ctí a zachránit mnoho místních obyvatel. Vysláním praporu modrých baretů bylo ve své době největším nasazením našich vojáků v zahraničí po druhé světové válce. Získali neocenitelné zkušenosti, které v budoucnu využívali v dalších misích na Balkáně a později i na asijském a africkém kontinentu.

Plnění úkolů mise UNPROFOR a bezprostředně navazující UNCRO si vyžádalo na naší straně řadu vojáků, kteří utrpěli zranění. Bohužel si nasazení našich vojáků vyžádalo i oběti na životech. Domů se již nevrátili podporučík in memoriam Václav Martínek († 13. 1. 1994), podplukovník Josef Skyba († 31. 5. 1994), četař Petr Hos († 21. 3. 1995), kapitán Jozef Palov († 25. 3. 1995), podporučíci in memoriam Petr Valeš a Luděk Zeman (oba † 5. 8. 1995). Další vojáci utrpěli vážná zranění.

Čest jejich památce!

plk. v. v. MUDr. Pavel Budinský, Ph.D., MBA
předseda Československé obce legionářské
předseda Sdružení válečných veteránů ČR

Velitelé v mírové misi OSN

velitel Československého praporu mírových sil v UNPROFOR **podplukovník Ing. Karel BLAHNA** (40 let),
březen 1992 – duben 1993

velitel praporu Armády České republiky v UNPROFOR **plukovník Ing. Vladimír BRAUN** (46 let)
březen 1993 – duben 1994

velitel praporu Armády České republiky v UNPROFOR **plukovník Ing. Vojtěch SEIDL** (43 let)
duben 1994 – březen 1995

velitel praporu Armády České republiky v UNCRO **podplukovník Ing. Ľudovít CIROK** (38 let)
duben 1995 – leden 1996

velitel sektoru Jih a českého vojenského kontingentu **generálmajor Ing. Rostislav KOTIL** (45 let)
duben 1994 – červen 1995

velitel sektoru Jih a českého vojenského kontingentu **plukovník Ing. Karel BLAHNA** (43 let)
říjen 1995 – leden 1996

Mírová mise UNPROFOR začala před třiceti lety

K vyslání čs. kontingentu mírových sil OSN do mise UNPROFOR došlo na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN (dále RB OSN) č. 721 o zřízení operace UNPROFOR. V průběhu dalšího časového a procedurálního vývoje od přijetí této rezoluce rozhodla federální vláda usnesením č. 27 (z 16. ledna 1992) o zahájení přípravy k vyslání jednotky do mise UNPROFOR.

Příprava na misi probíhala ve výcvikovém středisku v Českém Krumlově

Začátek mise

Dne 11. března 1992 odsouhlasilo Federální shromáždění ČSFR vyslání kontingentu o síle 500 osob do mise. Kontingent tvořil pěší prapor v počtu 481 osob, další místa byla vyčleněna pro příslušníky působící ve strukturách sektoru Jih, velitelství UNPROFOR, vojenské pozorovatele a příslušníky Vojenské policie. Následně dne 13. března 1992 odletěla do prostoru mise rekonoskační skupina ve složení 15 osob.

Pr MS OSN SZV GŠ ČSA (dále jen prapor) pokračoval ve stmelovacím výcviku a doplňování materiálu. Do prostoru mise se prapor přesunul od 10. do 13. dubna třemi železničními převozy a jedním silničním konvojem. Následně zaujal prostor odpovědnosti v severní části Sektoru JIH, v tzv. Republice Srbská Krajina. Zde působil až do ledna 1996, kdy činnost ukončil.

Jedním ze zlomových okamžiků v činnosti praporu bylo rozdělení České a Slovenské federativní republiky na dva samostatné státy. Do konce dubna 1993 vstupovala jednotka organizačně jako společný česko-slovenský prapor. Díky klidnému rozdělení federace se tuto periodu u praporu podařilo stabilizovat a nadále plnit stanovené úkoly, což mělo v misi pozitivní ohlas. Dob-

rou pověst praporu navíc umocnila záchrana zablokovaných francouzských vojáků v prostoru Karin Plaž. Počínaje dubnem 1993 již prapor působil v misi jako samostatná jednotka AČR.

Rozšíření prostoru odpovědnosti

V září 1993 došlo k rozšíření prostoru odpovědnosti praporu směrem na jih, což mělo za následek i požadavek na navýšení počtu osob praporu. K jeho schválení přistoupil Parlament ČR v prosinci 1993. Realizace navýšení byla ukončena při rotaci v dubnu 1994 zasazením praporu pod velením plk. Ing. Vojtěcha Seidla.

Od této doby tvořil kontingent AČR v misi UNPROFOR 989 osob: 924 příslušníků praporu, 15 příslušníků skupiny velení UNPROFOR, 21 příslušníků samostatného chirurgického týmu (polní nemocnice) v Knínu, 15 příslušníků spojovacího uzlu v Korenici a 6 příslušníků hospodářského družstva v Knínu). Změn doznala i organizační struktura praporu. K dispozici byly čtyři mechanizované roty, průzkumná rota, ženijní rota, spojovací rota, protitanková četa, velitelská rota a rota zabezpečení. Vše bylo podmíněno i doplněním techniky a materiálu.

Změna mandátu

Na základě rezoluce RB OSN č. 981 byla v březnu 1995 mise UNPROFOR rozdělena na tři samostatné části. V Bosně a Hercegovině nadále pokračovala pod názvem UNPROFOR, v bývalé Makedonii jako UNPREDEP a na území Chorvatska byla označena kódem UNCRO.

v Českém Krumlově

Ukončení mise

Dne 4. srpna 1995 zahájila chorvatská armáda vojenskou operaci Oluja, kterou ukončila obsazením celého území Chorvatska dne 9. srpna 1995. Tím se i sektor Jih dostal pod kontrolu chorvatských ozbrojených sil. Vzhledem k této situaci byl zahájen proces rušení stanovišť a základen českého praporu. V následujícím období došlo k redukcí počtu osob až na úroveň přibližně 130 osob (strážní oddíl), určených ke střežení materiálu a objektů OSN. Dne 15. ledna 1996 byla mise UNCRO oficiálně ukončena.

Vzpomínka na padlé

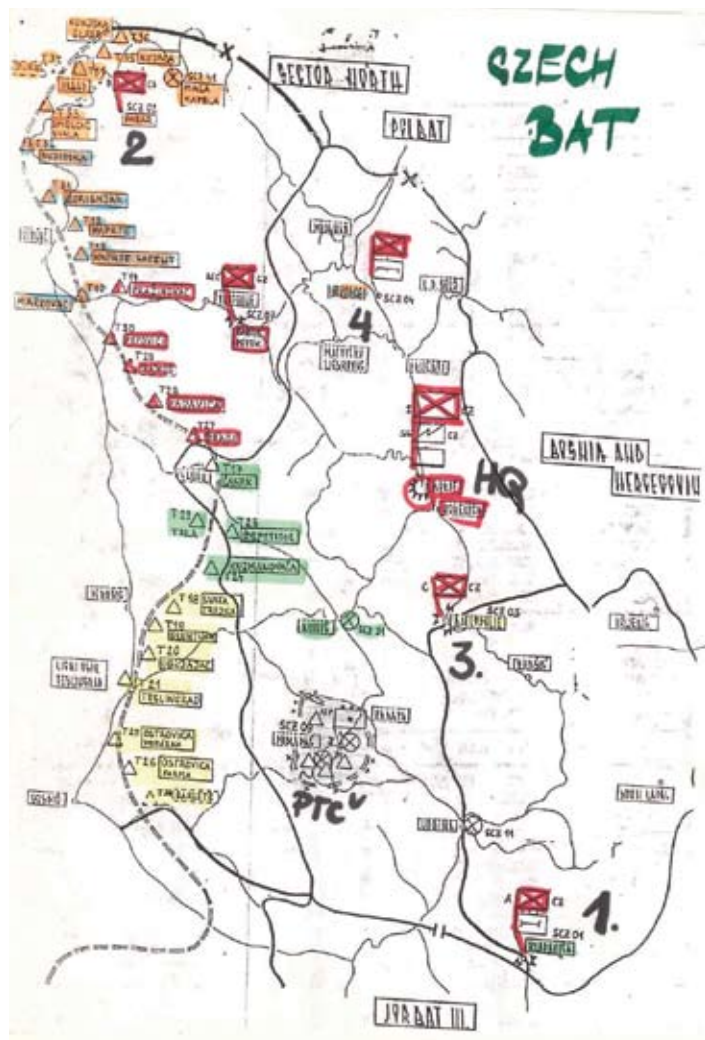
Při plnění úkolů v mírových misích UNPROFOR a UNCRO položilo své životy pět českých vojáků. Desátník Václav Martínek byl usmrčen při dopravní nehodě dne 13. ledna 1994 u obce Udbina, četař Petr Hos byl usmrčen při dopravní nehodě v úseku Široká Kula – Ljubovo dne 21. března 1995, kapitán Josef Palov byl zavražděn dne 25. března 1995 v osadě Podlapača a rotmistr Luděk Zeman a četař Petr Valeš padli na monitorovacím stanovišti T-23 Repetitor při chorvatské ofenzivě Oluja dne 5. srpna 1995. Je nezbytné zmínit i úmrtí rotmistra Igora Riga, příslušníka slovenské části praporu, který byl zabit při minometném přepadu monitorovacího stanoviště T-27 Kuzmanovača dne 22. dubna 1993. Čest jejich památce.

Foto: army.cz

Příprava příslušníků AČR pro potřeby mírových misí

Příprava příslušníků AČR pro potřeby mírových misí OSN byla realizována ve Výchovné základně mírových sil OSN v Českém Krumlově. Plynule navazovala na zkušenosti výchovného střediska z období přípravy 1. praporu RN MS OSN. Nespornou výhodou byla skutečnost, že se na přípravě podíleli vojáci (učitelé a instruktoři), kteří již disponovali konkrétními zkušenostmi a znalostmi podmínek z mise UNPROFOR.

K hlavním úkolům výchovné základny náležel výběr uchazečů-dobrovolníků o službu v mírových misích a vytváření jejich databáze pro potřeby zasazení (vojáci v záloze a vojáci z povolání). Další úkoly spočívaly v organizaci a přípravě výjezdu nových praporů, případně doplňků pro rotace.

Změn doznal i systém přípravy. Při organizaci nových praporů byli nejdříve povoláni vojáci z povolání, kteří absolvovali přípravu velitelů a štábů v období dvou týdnů. Poté byli povoláni vojáci ze zálohy, kteří absolvovali základní výcvik v trvání jednoho týdne. Následoval výcvik po odbornostech v trvání tří týdnů. Poslední fází přípravy byl stmelovací výcvik v trvání jednoho týdne. Vyvrcholením přípravy byla pořadová prohlídka praporu (doplňku).

Poté už následovaly rotace do prostoru zasazení ve třech termínech, vždy s odstupem pěti až šesti dnů, realizované letecky na trase České Budějovice – Zagreb. Při zpátečních letech se vraceli končící příslušníci praporu.

K výuce a teoretické přípravě byl využíván učební blok s dostatečnou kapacitou, praktická příprava a polní výcvik probíhaly na posádkovém cvičišti, blízkém VVP Boletice (řidičské cvičiště Kovářovice, osada Ondřejov, střelnice Otice aj.) a posádce Vimperk.

Text: **Vladimír Trněný**

Foto: **Vojtěch Plesník** a Zdroj: **VHÚ Praha**

Setkání Modrých baretů

Nápad zkusit zorganizovat setkání Modrých baretů v Českém Krumlově se poprvé zrodil v hlavách Jihočechů v roce 2003. Pokusili jsme se zorganizovat toto setkání takzvaně na zkoušku a byli jsme zvědaví, jak to dopadne.

Velmi nás překvapil zájem ze strany bývalých příslušníků MS OSN, kteří se do Českého Krumlova dostavili v různých uniformách, ať v bývalých, novodobých, nebo v tzv. maskáčích. Ti, kteří neměli žádnou uniformu, přišli alespoň s modrými baret, jejichž barva převládá na těchto setkáních.

Český Krumlov jako místo setkání je dán tím, že se ve zdejších bývalých kasárnách vojáci připravovali na jednotlivé mírové mise. Proto se sem tak rádi vrací a vzpomínají na společné zážitky z výcviku zde i z vlastních misí, ale hlavně je pojí dlouholetá přátelství.

Jednotlivá setkání jsme se snažili organizovat vždy na konci měsíce dubna, jelikož první jednotky odjízděly na tuto misi 25. dubna 1992. Letošní setkání je o to významnější, neboť si připomínáme již 30. výročí zahájení této mírové mise. Je potěšující, že se těchto setkání účastní stále dosti zájemců, a to i přesto, že běh času je nemilosrdný a my se každoročně dovídáme, s kolika kamarády se již nesetkáme.

Péče o válečné veterány

Jedním ze způsobů péče o válečné veterány starší šedesáti let je Projekt péče o válečné veterány, který je každoročně vyhlášen Ministerstvem obrany v rámci dotačního programu. Tento projekt dlouhodobě zabezpečuje Československá obec legionářská, z. s., prostřednictvím svých terénních pracovníků ve všech krajích České republiky.

Činnost projektu je oceňována jak samotnými veterány, tak i jejich rodinami. Péče o válečné veterány probíhá zejména formou osobních či telefonických kontaktů, dále nabídkou pomoci při řešení sociálně právních, popřípadě zdravotních problémů, a také nabídkou účasti a podporou válečných veteránů při účasti na pietních aktech a společenských událostech.

Jménem válečných veteránů děkujeme všem terénním pracovníkům za jejich obětavou práci.

Text a foto: **Vojtěch Plesník**

Válečný veterán, dvoměsíčník. Speciální vydání, uzávěrka 12. dubna 2022. Reg. č.: MK ČR E 23134.

Vydává Československá obec legionářská, z. s., Sokolská 33, 120 00 PRAHA 2

Vedoucí projektu PoVV: Ing. Viktor Šinkovec

Vedoucí redaktorka: Mgr. Taťána Králová, tanykral@seznam.cz

